

De wetten van een topclub

Toen Frank de Boer in 2011 trainer van Ajax werd, verklaarde hij in een interview dat hij in Barcelona “de wetten van een topclub” had leren kennen. Vervolgens werd Ajax, op dat moment kwakkelend, vier keer op rij landskampioen. Wat zijn in de academische wereld deze wetten en wat kan N.E.C. daarvan leren? Ik bracht mei en juni als Visiting Fellow door op All Souls College in Oxford, en vroeg me dat daar regelmatig af.

Het College heeft geen woordvoerder in dienst, maar wel een banketbakker. Iedere dag wordt om vier uur thee geserveerd, met twee of drie verschillende soorten taart. Strik zou jaloers zijn op de kwaliteit. De meeste Fellows blijven dan wel een uurtje kletsen! Dit dagelijkse contactmoment kwam na de lunch rond 13 uur, opnieuw van sterren-kwaliteit, met ook daar altijd inspirerende gesprekken met Fellows van diverse pluimage, van juristen en historici tot filosofen en logici. Waar anders had iemand mij erop kunnen wijzen dat ik voor mijn project over de definitie van een definitie naast Aristoteles eens Galenus zou moeten lezen? Het College heeft naast een Harry Potter-achtige eetzaal ook een prachtige kapel, waar iedere zondagochtend een dienst was, gevolgd door een brunch. Daar kon je iedereen van priester tot godloochenaar aantreffen; de Warden (het hoofd van het College, met enorm academisch prestige, die ook dagelijks bij de taart aan te spreken was) behoorde bijvoorbeeld tot die laatste groep. Het driegangendiner 's avonds (Formal Hall), in pak en das en *gown* begon ik na verloop van tijd over te slaan, dat werd me te veel. Met dagelijks drie of zelfs meer stukken taart achter de kiezen verving ik dat door een bezoek aan de Gym van Oxford University, die zich dan, tot mijn verbazing, weer niet kan meten met ons sportcentrum—dat doen we goed! Ieder College (behalve All Souls) heeft daarentegen zijn eigen roeiclub met eigen clubhuis.

All Souls heeft geen roeiclub omdat het als enige College in Oxford geen studenten heeft. Alles is gericht op het faciliteren van toponderzoek. Naast Senior Research Fellows en een paar andere categorieën (zoals Visiting Fellows) zijn er wel Exam Fellows: ieder jaar komen honderden studenten uit de hele wereld met een bachelor naar het College om twee dagen lang een legendarisch zwaar examen af te leggen, waarna twee gelukkige winnaars zeven jaar lang achtereenvolgens aan een master, een promotie, en een postdoc kunnen werken (er zijn dus steeds 14 Exam Fellows tegelijk, op een totaal van zo'n 75 Fellows in alle categorieën). Net als op de andere Fellows is er geen enkele controle en verantwoording: men vertrouwt op intrinsieke motivatie en kwaliteit. Er is ook geen apart bestuur. Alle beslissingen, van de selectie van nieuwe Fellows tot de investeringen en uitgaven van het College, worden genomen door alle Fellows gezamenlijk. Hierbij hebben de Exam Fellows dezelfde stem als de Warden.

Boven dit zoete paradijs hing echter de deken van Gaza. Iedere dag begon voor mij, zoals het hele afgelopen jaar, met dezelfde drietrapsraket: 1. het zoveelste afschuwelijke nieuws; 2. het ontbreken van enige betekenisvolle (re)actie daarop door Westerse regeringen; 3. Het besef dat de demonstranten, die, ver voor de troepen uit, het gelijk steeds aan hun kant blijken te hebben gehad, politiehonden op zich afgestuurd kregen.

Wat dit betreft was ook Oxford een teleurstelling. Het *Oxford Encampment* was, als zenuwcentrum van de protesten, tijdens mijn verblijf al opgedoekt en het bestuur van de universiteit ging zelfs nog verder dan dat van ons door de demonstranten actief justitieel te vervolgen. Het blijkt dan ook dat Oxford University op alle mogelijke manieren met Israël vervlochten is: via Europese samenwerkingen (zoals ook de RU), maar ook bilateraal en zelfs middels investeringen van de enorme vermogens die universiteit en Colleges bezitten. Maar bijna nog erger was dat vrijwel niemand het erover had. Zelfs in geen enkele preek (en ook buiten All Souls gingen mijn vriendin en ik naar talloze kerken, al was het maar voor de prachtige koormuziek) werd er iets over gezegd. Waar je verwacht dat juist een topuniversiteit vooroploopt, blijkt Oxford aartsconservatief. We zijn welgeteld één medewerker van een ander College tegengekomen (Wadham) die zich actief voor Gaza inzet en één Fellow die de jaarlijkse lunch met de eredoctoren (de zogenaamde *Encaenia*, die altijd op All Souls is) om die redenen boycotte. Ik deed dat niet (zie foto met Mo Farah, één van de eredoctoren) en koos dus ook voor het prestige.

Wat Oxford en All Souls ook verder fout mogen doen, één ding doen ze goed: het compromisloos stimuleren van toponderzoek en het verbinden van onderzoekers uit zelfs ver

uiteenlopende disciplines. Dat lijkt misschien makkelijk praten als je zoveel geld hebt (deels zelfs uit slavernij verkregen), maar het is een kwestie van keuzes maken. En die keuzes maken de *Fellows* dus zelf.

